

Hrvatski se jezik predavao na svjetskim sveučilištima prije više od 400 godina

Stjepan Krasić: The International Scope of the National Language Croatian as one of six world languages

Riječ je o skraćenom izdanju opširne monografije od 576 stranica koju su recenzirali ugledni hrvatski jezikoslovci – profesori Radoslav Katičić i Josip Silić. Obraduje presudno i širokoj javnosti nepoznato razdoblje hrvatske jezične i kulturne povijesti, kada se hrvatski narod među ostalim europskim narodima počeo djelatno nacionalno spajati u prepoznatljiv narod. Nastala je kao plod dugogodišnjih istraživanja dominikanca Stjepana Krasića, dugogodišnjeg profesora na Papinskom sveučilištu Sv. Toma Akvinskoga u Rimu, danas profesora emeritusa Međunarodnog Sveučilišta u Dubrovniku.

On je već 1996. na sebe skrenuo osobitu pozornost znanstvene javnosti velikom monografijom Generalno učilište Dominikanskog reda u Zadru ili 'Universitas Jadertina' 1396 – 1807 od ravno 1000 stranica u kojoj je objavio svoje veliko otkriće prvog hrvatskog sveučilišta, pomaknuvši time početke visokog školstva na hrvatskom tlu nekoliko stoljeća u prošlost. Sada je kulturnu i znanstvenu javnost iznenadio s ne manje senzacionalnim otkrićem: da su pape već krajem XVI. i početkom XVII. st. normirali hrvatski jezik (tj. dali izraditi prve rječnike, gramatiku, pravopis, izabrali štokavsko narječje za književni jezik i dr.).

Autor tumači da je najprije papa Klement VIII. 1599. u Rimu uveo učenje hrvatskoga jezika na sveučilišnoj razini, zatim je Urban VIII. dekretom iz 1623. naredio da se on najmanje dvije godine mora predavati na drugim poznatim sveučilištima u Europi (Bologna, Padova, Pariz, Toulouse, Valencia, Beč, Ingolstadt, Köln, Louvaine, Salamanca i Madrid) skupa s latinskim, grčkim, hebrejskim, kaldejskim i arapskim, izjednačivši ga na taj način s „biblijskim“ jezicima i jezicima visoke svjetske kulture. Iza tih odluka stajalo je nekoliko vrlo pragmatičnih razloga i dalekosežnih planova među kojima autor osobito ističe dva

1) u Europi se najkasnije od XIV. st. općenito držalo da svi slavenski narodi govore istim jezikom koji se od naroda do naroda samo dijalektalno razlikovao, a hrvatski „dijalekt“ najstariji, najrazvijeniji i najljepšim, pa čak i „korijenom i majkom svih slavenskih jezika“.

2) u vrijeme katoličke obnove poslije Tridentskog sabora (1545 – 1563) i borbe protiv širenja protestantizma pape su odlučili na hrvatskom dijalektu objavljivati crkvene knjige za sve slavenske katoličke i pravoslavne narode kako bi riješili veliki problem nedostatka crkvenih knjiga i time pridobili za crkveno jedinstvo. Hrvatskom je jeziku na taj način priznat status „sveslavenskog“ jezika koji je dotle uživao staroslavenski crkveni jezik.

Autor u prilog toga zaključka navodi brojne izvorne do sada nepoznate dokumente, zaključuje da se radi o „zvjezdanim trenucima“ hrvatskog jezika kakve nikada dotle nije imao i kakvi se nikada kasnije nisu ponovili. Bilo je to u važnom razdoblju „prekranja“ europske političke, vjerske i kulturne karte nakon izbijanja vjerske revolucije u Njemačkoj i katoličke obnove nakon Tridentskoga sabora.

Iz Krasićevih istraživanja izranja sasvim nova, neslućena slika hrvatskog jezika koja ga kvalificira kao jezik visoke svjetske kulture i velikih izražajnih mogućnosti. To nevjerovatno otkriće, uvjereni smo, može zanimati sve ljubitelje hrvatske kulturne prošlosti, osobito Hrvate u inozemstvu. Knjiga je lijepo opremljena i bogato ilustrirana.

Knjiga se može naručiti na adresi:

***Matica hrvatska ogranak Dubrovnik,
Između polača 28, 20000 Dubrovnik, Hrvatska,
telefon: 020/323-220 fax.:020/324-682.
E-mail adresa: matica-hrvatska@du.htnet.hr***

***Podaci za devizni račun:
BIC code:HPBZHR2X
IBAN: HR73 2390 0011 1003 7043 7***

***Račun kod Hrvatska poštanska banka dd., Jurišićeva 4, Zagreb.
Cijena knjige: 120 kn.***

Engleski:

This is an abridged edition of an extensive 576 page monograph reviewed by distinguished Croatian linguistics professors Radoslav Katičić and Josip Silić. It covers the crucial and not very well known time of Croatian linguistic and cultural history, when the Croatian peoples, like other European peoples, began to gather in a recognizable national group. This monograph was a result of a very long research conducted by the Dominican Stjepan Krasić, a professor of many years at the university of St. Thomas Aquinas in Rome, and currently professor emeritus of Dubrovnik International University. Professor Krasić drew the attention of the academic circles in 1996 with his 1000 pages long monograph *Generalno učilište Dominikanskog reda u Zadru ili 'Universitas Jadertina' 1396 – 1807* where he published his discovery of the first Croatian university, moving back the beginnings of higher education in Croatia by a couple of centuries. Now he surprised the cultural and academic community with a no less sensational discovery: as early as late 16th and early 17th century the Popes ordered the linguistic norming of the Croatian language (ordered the compiling of the first dictionaries, grammars, spelling books, they also chose the štokav dialect as the basis for the Croatian standard language, etc.).

The author explains that first in 1599 pope Clement VIII introduced the study of the Croatian language at university level, and then in the 1623 decree pope Urban VIII ordered that Croatian language be taught for at least two years at other well know universities throughout Europe (Bologna, Padua, Paris, Toulouse, Valencia, Vienna, Ingolstadt, Cologne, Louvaine, Salamanca and Madrid) together with Latin, Greek, Hebrew, Chaldean and Arabic, placing it thus on equal standing with “bible” languages and languages of the high world cultures. In the background of these decisions were a number of pragmatic reasons and far-reaching plans among which the author especially emphasizes two: 1) up until the 14th century the in Europe the belief that prevailed was that all Slavic peoples spoke the same language, and that the only difference among them was the dialect, and that the Croatian “dialect” was the oldest, the most developed and the most beautiful, some even referred to it as “the root and mother of all Slavic languages”; 2) at the time of the Catholic Revival following the Council of Trent (1545-1563) and the fight against the spreading of Protestantism, the Roman popes decided to publish church books for all Catholic and Eastern Orthodox Church Slavic nations in the Croatian “dialect” so as to solve the great problem of the lack of church books and through doing that reconnect the Churches.

Thus, the Croatian language was recognized as “all-Slavic” language previously reserved for the Old Church Slavic language. As a confirmation of this, the author presents numerous and up to now unknown documents, and reaches a conclusion that this time represents the high point of the history of the Croatian language, never before and never after to be repeated. All this was taking place during a very crucial moment when, following the religious Reformation in Germany and the Catholic Revival after the Council of Trent, the political, cultural and religious map of Europe was being redrawn.

The image of Croatian language that comes as a result From Krasić's research is completely new and unexpected. The research presents the language as a language of a high world culture and great semantic possibilities. This great discovery, we are convinced, will interest all Croatian cultural history aficionados, especially Croatian expatriates. The book contains numerous illustrations. It could be a beautiful gift to foreign friends, especially well known libraries.

The book can be ordered at:

Matica hrvatska ogranak Dubrovnik, Između polača 28, 20000 Dubrovnik, Croatia,

Telephone number: +385 20 323 220

fax.: +385 20 324682.

E-mail address: matica-hrvatska@du.htnet.hr

Bank account: BIC code:HPBZHR2X

IBAN: HR73 2390 0011 1003 7043 7

Account at Hrvatska poštanska banka dd., Jurišićeva 4, Zagreb.

Price: 120 kn.